

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІШОХІДНИХ ЗОН

Виникнення пішохідних просторів тісно пов'язане з неконтрольованим збільшенням транспортних засобів і зміною планувальної структури міста. Сучасний розвиток найбільших міст супроводжується різким підвищенням рівня транспортного навантаження та погіршенням структури пішохідних комунікацій. Особливо яскраво ця тенденція проявляється в історичних центрах, які, як і раніше, залишаються найбільш привабливою в психологічному відношенні територією міст.

Зміна функціонального наповнення центрів, розміщення в їх складі нових об'єктів торгівлі, культурно-дозвільних установ збільшує навантаження на територію і ще більше загострює проблему організації транспортного і пішохідного обслуговування. Разом з тим, знижується рівень емоційного комфорту споживачів внаслідок необхідності переробляти величезну кількість сигналів, що надходять ззовні і які змушують людину діяти в екстремальних умовах.

Дефіцит територій, на яких життя могло б протікати в звичних людині ритмах і комфортних психологічних умовах, призводить до того, що питання про необхідність виділення подібних просторів в структурі сформованої забудови і організації їх у функціональному та естетичному відношенні стає все гострішим.

Факторами, що впливають на вибір території для організації пішохідної зони є: наявність сформованого пішохідного транзиту, висока функціональна насиченість території, привабливе в художньому відношенні історичне середовище. Пішохідні простори виникають на територіях концентрації дозвілля, торгівлі, ділової активності в центрі густонаселеної одиниці міської території: мікрорайон, загальноміський центр.

Пішохідні зони, як об'єкт проектування, являють собою складні утворення, до складу яких входять як планувальні особливості міста, так і об'ємні елементи середовища. Вони не піддаються традиційним прийомам містобудівного аналізу, не можуть бути описані тільки за допомогою об'єктивних кількісних параметрів і вимагають обліку чинників суб'єктивного сприйняття споживача.

Концепція організації архітектурного середовища пішохідної зони, яка відображає комплексний підхід до вирішення проблеми, включає:

- виявлення специфіки архітектурно-просторової основи освоюваної території;

- створення функціональної карти пішохідного простору;
- побудову сценарію використання пішохідного простору;
- організацію світло-кольорового середовища.

Образне рішення пішохідної зони залежить від контексту, але, як правило, відображає ідею взаємозв'язку і об'єднання багатьох елементів в ціле (наявність виявлених зв'язків, або переходів між окремими функціональними зонами, загальні прийоми ритмічної організації форми і т.п.). Вибір сучасних конструктивних рішень і матеріалів дозволяє створити середовище, що символізує динаміку, багатоаспектність і гнучкість, які характеризують життя сучасного городянина.

В системі засобів формування пішохідних зон провідна роль належить малим архітектурним формам. Ці елементи наповнення середовища мають яскраво виражене «архітектурне» походження, тобто відіграють роль в організації простору, володіють власним просторовим змістом, який виник в результаті архітектурної діяльності по формуванню міських інтер'єрів. До числа малих форм традиційно відносяться огорожі, балюстради, підпирні стінки і сходи, фонтани, басейни, ліхтарі, лави, урни, квіткові вази, навіси, перголи, кіоски, альтанки та інші елементи середовища, які, зазвичай є у складі будь-якого середовищного ансамблю і проектуються з урахуванням його архітектурної структури і стилістики.

У наш час цей термін, в значній мірі, перекривається поняттям «середовищний дизайн», оскільки до його складу увійшло безліч власне дизайнерських елементів середовища: інформаційні пристрої і установки, телефонні будки, виносні вітрини магазинів, стаціонарні навіси і обладнання літніх кафе, комплекси торгових автоматів, зупинки міського транспорту і т.д., тобто елементи середовища, за допомогою яких і здійснюється його просторова організація. Крім впровадження до складу малих форм різного роду технічних пристроїв, слід зазначити їх тісний зв'язок з природними формами середовища, який різко зріс з появою нових технічних можливостей ландшафтної дизайну.

Ще однією складовою, яка задіяна в середовищному формоутворенні, є монументально-декоративна: це – скульптурні, живописні, графічні елементи, які своїм силуетом, пластикою, кольором, малюнком надають зовсім незвичне звучання, навіть, самим звичним огорожам, лавам та парапетам.

Особливу роль в формуванні архітектурного середовища пішохідних зон відіграє таке явище, як адаптація його характеристик до потреб споживача. Це дозволяє гармонізувати процеси, що відбуваються в архітектурному середовищі, визначити активну роль споживача в освоєнні середовищних об'єктів, зробити його співавтором художньої складової архітектурного простору. Такий підхід дозволить отримати зворотній зв'язок в конструкції «людина – середовище», який позитивно вплине на взаєморозуміння фахівців, які його створюють, та городян, які його споживають.